

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет геолого-географічний
Кафедра фізичної географ, природокористування і геоінформаційних
технологій

Силабус курсу

Історія та методологія географічної науки

Обсяг	Загальна кількість: кредитів 4; годин – 120.
Семестр, Рік	1 семестр, 1 рік.
Дні, Час, Місце	Відповідно до затвердженого розкладу занять.
Викладачі	Шуйський Юрій Дмитрович, доктор географічних наук, професор кафедри фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій.
Контактний телефон	(0482) 68-78-86, 68-36-32 кафедра; +38 096 490 2699 Шуйський Ю.Д.
E-mail:	physgeo@onu.edu.ua physgeo_onu@ukr.net
Робоче місце	Шампанський пров., 2, ауд. 107, викладацька кафедри фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій.
Консультації	<i>Очні консультації:</i> понеділок - п'ятниця з 14.30-15.30 за розкладом присутності на кафедрі. <i>Он лайн- консультації:</i> Zoom за розкладом:

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися наступним чином:

e-mail: physgeo@onu.edu.ua, physgeo_onu@ukr.net

телефон: +38 096 490 2699

аудиторія: відповідно до затвердженого розкладу занять.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни – етапи розвитку географічної науки, система географічних наук, теоретико-методологічні поняття географічних наук, об'єкт, предмет і зміст географічної науки, географічні закони, закономірності та теорії.

Пререквізити і постреквізити курсу. Пререквізити - предмети першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: «Землезнавство» (загальні відомості про геосфери, час, вік), «Геологія з основами геоморфології» (ендогенні та екзогенні процеси, методи досліджень), «Основи гідрології та менеджмент водних ресурсів», «Метеорологія з основами кліматології»,

«Ландшафтознавство з основами ландшафтного планування» (будова географічної оболонки, методи досліджень), «Основи суспільної географії» (суспільно-географічні процеси).

Постреквізити - предмети другого (магістерського) рівня вищої освіти: «Теорія природничої географії», «Системний аналіз в географії».

Мета курсу - дати знання про виникнення та закономірності розвитку географічних уявлень, ідей, структуру географії і географічних відкриттів в умовах впливу різних соціально-економічних формацій.

Завдання дисципліни:

- уявити світоглядне та ресурсне значення географічної науки;
- отримати знання з причин та процесів виникнення Космосу та нашої планети і разом з цим – виникнення географічної оболонки та людини;
- пояснити процеси диференціації різноманітних сфер нашої планети (на літосферу, гідросферу, атмосферу, біосферу та сферу розуму);
- осмислити складність географії та розміри планети для дослідження природних ресурсів і умов існування людини;
- уявити щільний зв'язок між рівнем розвитку географії та станом соціально-економічного розвитку людства.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс викладається у формі лекцій (28 год.) та практичних занять (12 год.), організації самостійної роботи студентів (80 год.).

Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання:

Словесні: лекція (класична, консультація, діалог з здобувачами); пояснення.

Наочні: ілюстрування (використання наочності – ілюстрацій, картографічних джерел); демонстрування (використання проектору, комп'ютерної техніки, презентацій, відео фрагментів).

Презентація – для усного супроводу повідомлення під час лекційних і практичних занять, при поясненні нового матеріалу, під час доповідей студентів.

Практичні роботи – виконання завдань, передбачених програмою курсу.

Самостійна робота:

- тематичне реферування – робота студентів з підручниками, посібниками, довідниками, Інтернет-ресурсами;
- доповідь, презентація - самостійно виконана творча робота аналізу проблеми, обов'язково містить власні висновки і пропозиції здобувача.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Розвиток природно-наукових знань і уявлень в Античному світі – від часу зародження до III віку після Різдва Христового до III віку після Різдва Христового.

Тема 2. Поступове невпинне загальне падіння географії протягом раннього середньовіччя та його провідні причини – від IV до XI століття після РХ.

Тема 3. Період відродження географії на фоні розвитку феодальних соціально-економічних відносин феодалізму – ХІІ-ХУ століття.

Тема 4. Розвиток географічної науки в умовах її розквіту.

Тема 5. Зародження і розвиток сучасної географії.

Тема 6. Система географічних наук і проблеми її розвитку.

Тема 7. Прикладне географічне знання.

Перелік рекомендованої літератури

1. Браславська О. В., Герасименко О. В. *Методологія географії. Навчальний посібник (практичний курс)*. Умань : ВПЦ «Візаві», 2019. 28 с.
2. Влах М. Р. *Історія географії : навч. посіб.* Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. 336 с.
3. *Методологічні основи географічних наукових досліджень учнів Малої академії наук України : навч.-метод. посіб.* / [А. Романів, О. Романів, О. Яроменко та ін. ; відп. за вип. О. Лісовий, С. Лихота]. К., 2016. 72 с.
4. Немець К. А., Немець Л. М. *Теорія і методологія географічної науки : методи просторового аналізу : навч.-метод. посібник*. Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2014. 172 с.
5. Руденко В. П. *Географія природно-ресурсного потенціалу України. У 3-х ч. : підручник*. Чернівці : ЧНУ, 2010. 552 с.
6. Топчієв О. Г., Мальчикова Д. С., Пилипенко І. О., Яворська В. В. *Методологічні засади географії : підручник*. Одеса : Одеськ. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. 352 с.
7. Шаблій О. І. *Основи суспільної географії: Підручник*. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 296 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна «**Історія та методологія географічної науки**» оцінюється за 100-бальною шкалою. Розподіл балів, які отримують студенти представлений у таблиці.

Поточний та періодичний контроль								Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів	
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		Практичні роботи			СР
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	ПР1-ПР5	30	10	100
10			10		10		30			

Примітка: T1, ..., T7 – номери тем, ПР1, ..., ПР5 – номери практичних робіт, СР – самостійна робота студентів.

Поточний контроль - усний контроль (опитування, бесіда, доповідь); письмовий контроль (контрольна робота, реферат/презентація); практичний контроль (в ході виконання практичних робіт); тестовий контроль.

Періодичний контроль - контроль теоретичного матеріалу за заліковими модулями у вигляді письмової модульної контрольної роботи та виконання практичних робіт в межах змістового модуля.

Підсумковий контроль за дисципліною – іспит в письмовій, або усній формі. Залікову оцінку отримує здобувач, який виконав усі обов'язкові види робіт (контрольні тести, практичні роботи, СР) (Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання ЗВО ОНУ імені І. І. Мечникова). Для здобувачів, які набрали впродовж семестру сумарно кількість балів, меншу за (60) допускається перескладання модульної контрольної роботи, за яку отримана незадовільна оцінка.

Додаткові (бонусні) бали здобувач може отримати при належному відвідуванні предмету, своєчасному виконанні та захисті практичних робіт та самостійної роботи (5 балів), при глибокій розробці і публічній доповіді теми курсу (10 балів).

Самостійна робота студентів.

Систематична самостійна робота здобувачів складається з підготовки до лекцій, практичних занять, самостійного вивчення матеріалу з переліку тем курсу, письмових контрольних робіт, доповідей, реферування. Контроль самостійної роботи (СР) проводиться у вигляді доповідей і звітів з тем курсу відведених на СР, контрольних тестів. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення оцінюються та включені до контрольних заходів.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу визначається нормативними документами / Положеннями, які є чинними в ОНУ імені І. І. Мечникова:

1. Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання ЗВО ОНУ імені І. І. Мечникова;
2. Положення про відрахування, переривання навчання, надання академічної відпустки, поновлення і переведення ЗВО ОНУ імені І. І. Мечникова;
3. Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу ОНУ імені І. І. Мечникова;
4. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців ОНУ імені І. І. Мечникова;
5. Положення організації освітнього процесу в ОНУ імені І. І. Мечникова;
6. Правил внутрішнього трудового розпорядку ОНУ імені І. І. Мечникова.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: оцінка робіт зданих з порушенням термінів без поважних причин знижується на 20% від загальної кількості балів за дану роботу. Дострокове складання (робіт, модульних контрольних, іспиту) погоджується з деканатом та викладачем. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання

ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є: використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі; використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів; проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: зниження результатів оцінювання контрольної роботи, заліку тощо; повторне проходження відповідного освітнього компоненту освітньої програми; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих Університетом пільг з оплати навчання; відрахування з Університету.

Політика щодо відвідування та запізнь: відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі, змішаній формі за погодженням із керівником курсу та деканатом.

Мобільні пристрої: під час занять з дозволу викладача допускається використання мобільних додатків, Internet-мережі.

Поведінка в аудиторії: активна участь, поважне ставлення до всіх учасників освітнього процесу, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення мобільних пристроїв. Запізнення без попередження або без поважної причини неприпустимі.